

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vredništvu v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne prijemajo.

Oznanila se prijemljejo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Izhaja
1. in 16. vsakega mesca in velja s poštnino vred in v Mariboru z pošiljanjem na dom
za celo leto . 2 fl.
” pol ” . 1 fl.
” 1/4 ” . — fl. 50 k.
Brez poštnine in pošiljanja 1 fl. 80 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 8 k.

Štv. 11.

V Mariboru 16. junija 1867.

Tečaj I.

Vabilo.

„Slovenski Gospodar“, ki tečas izhaja vsakih 14 dni, pride od 1. julija počenshi po želji mnogih čitateljev vsak teden na svetlo. Prinašal bo v oni obliki kakor dozdej nauke o kmetijstvu, nove skušnje, ki delo polajšajo in korist povišajo, poprek se bo trudil, da bo slovenskemu kmetovavcu svetoval, kako si naj svoj težaven stan z umnim obdelovanjem vedno bolj in bolj popravi, da ne ostane za svojim nemškimi sosedom, ki se tudi v šolah in iz knjig in časnikov uči, da napreduje. Če ne napredujemo z sosedom, vtegne naše gospodarstvo pešati, moramo kos za kosom prodati, iz kmeta postane želar, iz želarja viničar, in sosed se širi, slovenske kmetije pa se pomikajo vedno dalje nazaj, kakor se vidi na mejah in poleg mest.

Premoženje ni samo prijetno, ampak daje tudi veljavo, zato imamo Slovenci z delom in naukom tudi tu napredovati. Pa ne samo v kmetijstvu, ampak tudi trgovini in obrtniji moramo napredovati. Revne prišelce včasih zavidamo, če se v kratkem med nami obogatijo, tudi nam je tista pot odprta, pohlevnost naša izvira le iz nevednosti, učimo se, nauk in znanje nam daje srčnost za enaka podvzetja! Al tudi za kmetovavca je treba vedeti, kde in po čem on svoje pridelke lahko sproda in kde si naj boljše orodje kupi. Marsikteri še kaj pridelajo, pa ne ve, kako bi te pridelke prodal, kupci pridejo, med njimi — svet je že tak — tudi taki, ki na lasten dobiček več gledajo, kakor na poštenost. Tem napakam nasproti bo že tržna cena „Slovenskega Gospodarja“ kaj vredna, in mimo tega še marsikter nasvet koristil.

Naj bolj zanemarjeno pa je pri nas Slovenceh društveno življenje. Velike reči se dosežejo, če se več moči skupaj spreže. Zato ne bomo za naprej smeli reči: meni je vse prav, naj delajo kakor hočejo, jaz se ne vtikam rad v te reči, nočem pri srenji, ne pri okrajnem zastopu, ne pri volitvah v deželni zbor itd. nič imeti opraviti. Tako prihodnjic slovenski gospodar ne bo smel več reči. Kdor plačuje, mora v ustavni državi tudi marati za to, kamor se denar obrača, in da se more, se mu je treba učiti. V ta namen bo „Slovenski Gospodar“ razkladal tudi srenjske, okrajne, deželne in državne zadeve in narodne stvari, da se pogled slovenskega gospodarja širi in da bode v ustavni državi ustaven državljan t. j. ne samo plačeval ampak tudi račune stroškov pregledoval.

Medsobna podpora bo nam svetovala napraviti si pokladnic ali kmetijskih posojilnic in drugih koristnih naprav: vse duševne in telesne moči bomo morali napeti, da pridemo naprej. In na poti napredovanja moramo imeti voditelja in posrednika, ki nam kaže, kako in kaj. Taki voditelji so nam časniki in posebno gospodarjem tukaj okoli naj bo naš

„Slovenski Gospodar“. Poleg kupice vina naj se bere „Slov. Gospodar“ po nedeljah v vsaki količkaj ukaželjni slovenski hiši in ukaželjna naj bo vsaka. Vsaj „Slovenski Gospodar“ ne bode samo suhoparen školnik, ampak prinašal bode tudi dopise in zanimive novice iz vseh krajev in še včasih kako smešnico in vganjko. Tri goldinarje na leto premore skoro vsak gospodar in česar se nauči za gospodarstvo in svet, to mu povrne naročnino z obilnimi obrestmi.

Cena mu bode zatoraj za celo leto z poštnino vred, ali pošiljanjem na dom	3 fl. — kr.
za pol leta	1 „ 50 „
in za 1/4 leta	— „ 80 „
Brez pošiljanja na dom pa za celo leto	2 „ 50 „
za pol leta	1 „ 30 „
za 1/4 leta	— „ 62 „

Prosimo zatoraj vse častite naročnike, kateri so se na celo leto naročili naj nam blogovolijo še poslati za drugo polletje 50 kr. one pa, kateri so samo na 1/2 leta naročeni, naj še nam dalje zvesti ostanejo in za drugo polletje blagovolijo poslati 1 fl. 50 kr.

Postava o narodnosti

mora imeti za svoj cilj in konec: Medsobno zavarovanje, obstoj, in svoboden razvitek narodov, skratka ravnopravnost narodov. Kakor pri osebi postava omeji okrožje pravic in reče: to smeš ono ne smeš, ono je že pravica sosedova in bližnjega, tako mora tudi postava o narodnosti izreči, kaj kateri narod sme storiti, da ne žali pravic drugega naroda.

Poglejmo malo v zgodovino, kako se je proti temu načelu in pravilu grešilo do najnovejšega časa zoper narod slovenski, pogled bo kratek in bo jasno izrečeno načelo. Štajersko n. p. je bilo nekdanj vse slovensko, Slovenci so segali celo do Donave in sred Bavarskega (Baiern). Mimo drugih slovenskih imen mest, trgov, vesi, gor, rek, potokov, oseb, ki so se v mnogem številu ohranila, so že imena Windisch-Garsten in Windisch-Matrei, prvo na Avstrijskem, drugo na Tirolskem živi in govoreči spominki in spominjajo, da so tam nekdanj Slovenci bivali, ravno tako kakor sedaj postavim Windisch-Bühel znamenjuje slovenske hribe, t. j. kraje, kder Slovenci bivajo. Slovincem dela mejo za zdaj na zahodu Soča (razun nekterih vesi unstran), v severu in vzhodu spodnja Zilska dolina, Belak, Celovec, Labod, Ernavš, Radgona in sv. Gothard. Od 7. do 11. stoletja pak so Slovenci še bivali po celem Štajerskem, Koroškem, Solnograškem v Avstrijskem pod Donavo, kakor Šafarik to dokazuje v svojih slovanskih starozitnostih II. 329 do 348, in so se na Ogerskem pred prihodom Madjarov prej ko ne neposredno dotikali Slovakov in Srbov. Kako so se tedaj ti in toliki Slovenci ponemčevali? Nekoliko po naključju, nekoliko po naklepu. Po naključju toliko, kolikor je nesrečni naval divjih Hunov in Avarov in drugih divjakov slovensko zemljo prebivavcev izpraznil in jo za tujo naselitev činil sposobno, po naklepu pak, ker so nemški vladarji nemški živelj bezozirno širili in povekševali tudi po obljudenih slovenskih krajih.

Učeni Nemeec Weiss, profesor na vseučilišču v Gradcu piše o ponemčevanju Slovencev blizu takole: „Ko so bili takrat divji Ogri (Madjari) l. 955 premagani, se je začela tudi naša (štirska) dežela prav marljivo obdelavati in nemčiti. Ne le posamezni so se selili proti vzhodu in jugu in si poiskali zapuščenca selišča, ampak cesar in duhovništvo sta naselitev dežele podpirala. Naselniki so dobili posebne pravice, kakor postavim dandanašnji v Beču taki, ki nove hrame stavijo. Po Aventinu se je v deželnem zboru v Tulnu sklenolo, naj se vsem onim svobodnim, ki se hočejo preseliti v vzhodno marko, odpustijo davki in vojaščina, plemenitaši in duhovščina pa si smeta v naselbinah v vzhodni marki staviti in ograditi gradove, kakor si hočeta. Crkva in država ste podpirale nemško naselitev naše dežele, nemški živelj je raste in zmagal in je postal vladar v severu naše (pred slovenske) dežele. Večina naseljencev so bili Bavarci, zato je v naši deželi „bairisch“ toliko kot nemško p. Bairisch-Graz (Gradec), Baierndorf itd. Že l. 970 nahajamo „marko“ (med Muro in Dravo), cesar Otto I. je razdelil nekoliko kamernih imanj vzhodne dežele poimenice Dolni dvor, ki se nemški veli Niederhof, poleg tega 50 drugih kraljevskih pušč z lesom Zuzil in kar je bilo kraljevskega premoženja Ziubskega grada med Sulpo in Laznico, zraven tega še Lipnico.“ In spet na drugi strani piše: „Kralj (nemški) je svojim zvestim podaril podvrženo zemljo, da bi jo obdelali, in ti so si vzeli slušne (podložne) seboj, ali pa so si tamošnje zemljake kot slušne podvrgli. Je bila zemlja s časom ponemčena, se je granica dalje premaknola in napravila se je iz nove premagane zemlje nova marka.“ Tako piše Nemeec.

Slovenci so bili vsikdar varhi zapadnim narodom proti Obrom, Madjarom, Turkom, slabeli so po tem takem kot stražniki, Nemci pa so jih še nemčili, polagoma med nje vselivši nemške prebivavce s posebnimi pravicami (privilegij), jim naklonivši nemške glavarje in duhovnike, in konečno jih podvrgši za slušne (podložne kmete) marko za marko odjemaje.

Morda pa so bili Slovenci kedaj tako divji bezzakonski roparji, da jih sosedni Nemci niso mogli inače ukrotiti, kakor da so si grade med nje stavili in jih tako strahovali in je s tim pripravili sposobne za postavo in pravico in mirno delo ter so še morda le oni jihovemu divjemu roparskemu življenju konec storili?

Kaj še! Slovani so v 5. stoletju pred Kristom za časov Herodota in pred, takrat ko so še Germani (Nemci) brez stalnih selišč živino pasli in od ropa živeli, že orali in sejali in trs sadili in tržili od Baltičnega morja do Jadranskega in Črnega po srednji Evropi in so stali na oni stopni spoznanja pravice (postavnosti) in omike, kakor p. Germani v srednjem veku ob času križarskih vojsk in tudi takraj tatranskih gor na Ogerskem in Korotanskem so bili v društvenem življenju tako razviti, da so poznej Ogri, ko so te kraje posedli njihove županije in srenjske naprave za tak imenitne spoznali, da so je sami prejeli in še jim zdaj valjajo kot naj bolj izvrstne v Avstrijskem. Ravno tako so se poljedelstva in vino- in zivino-reje kakor v prejšnjih časih Nemci tako poznej Ogri učili od Slovanov, kar priča ogerski jezik, ki ima za te reči besede vzete iz slovanščine. Bili so po tem takem Slovani poprek in tako tudi Slovenci od nekdej delavci a ne roparji. Če so se v njihovih deželah gradovi stavili, so se stavili, da bi se leži pod tujo oblast spravili in v nji obdržali, da bi se tako nemška država širila, ne pak, ker bi se bilo bati njihovega ropanja. Le nevedneži in krivični zgodovinarji imenuju tedaj Vende, Windische, t. j. Slovence v eni vrsti poleg divjih in roparskih Obrov in pesjakov in v tem smislu naj se tudi prevodijo nekatere zgodovinske knjige in pa tudi deska piramidna nad Mariborom. Čim bolj se bodo Slovenci učili zgodovine, bolj bodo take krivice, ki so se ob svojem času s premislikom na nje valile, od sebe odvrčali. Slovenci so bili delavci, pridni delavci in so imeli slabe državne vezi, sicer pak vredjene, dobro vredjene rodbinske in srenjske zadeve. Vse te posebnosti in prednosti so se Slovencem odvzele, ko so prišli pod tuje gospodstvo, da pa so bile nekaj vredne, je jasno iz rečenega.

Iz tega pa je tudi jasno, da je vsa ta tuja izomika, ki se pri nemčenju hvali, da bi bilo krivično nemčenje bolj sladko, čisto puhla, kajti to, kar se je Slovencem in Slovanom vzelo, se je indi sprejelo in Slovani odkar se zavedajo, si je zopet prisvojujejo; poprek oni ki dosti o omiki bledejo, tega, kar v nemškem narodu prehvalijo, še večidel ne poznajo, kajti Herder in drugi nemški veleumi omiko tako učijo

kakor jo tudi mi želimo na podlagi pravice in ravnopravnosti, ne pak nemčevanje.

Zato pa od zdaj naj bo vse razžaljenje narodov v naši mnogojezični Avstrijski državi pozabljeno in bodimo si vsi enakopravni brati, pogodimo se o ravnopravnosti, imejmo se radi drug drugega in zagotovimo si medsobno svobodo, ne kratimo drug drugemu pravic in da bo pravica jasna, izrecimo si za se in za prihodnje državniške pogoje z napisano postavo o narodnosti.

Gospodarske stvari.

Trsoznanstvo.

(Dalje.)

Št. 3. Lindavec beli, weisser Lindauer, Eugenia crassiuscula, tudi Weidletraube imenovan, doma na Bodenskem jezeru.

Trs ima malo, tenko, globoko zarezano, plano listje, dolgo, rahlo, vejasto grozdje s neenakimi jagodami, in tenkim, prav dolgim reeljem. Jagode so okroglaste, žoltozelene, belonaduhane, velikobrazgotinaste, in mešički s debelo žilavo kožico, so kislasti in pozno zore.

Št. 4. Klareta bela, na Francoskem; Mema Clarette blanche, lat. Eugenia membranacea Listje je veliko, tenko, ohlapno, capni konci dolgozobčasti; grozdje s kratkim, debelim reeljem ni enakih jagod, je dolgo, rahlo, vejasto; jagode žoltozelene, pikčaste, velikobrazgotinaste, tenko mešičknate; jagodni reeljček kratek, debel. Zlo pozno zori.

2. razred: listje s 3. capami, žile ščetinaste ali volnate.

Št. 5. Burgundec beli, weisser Burgunder, Grosblanc v Šampanji na Franc., tudi plant gentil ali lat. sapiduasias burgundica imenovan. Trs s rdečerjavimi, večkrat črno-pikastimi rozgami ima bolj 3, kakor 5 capno listje, katero je žoltozeleno, ravno, in kratkošpičasto nazobčano. Listje in grozdje je podobno klešecu in belemu klevnarju, ktera se pozdeje vvrstita. Veruge spodnje nekaj razširjene, petelja pa poševno štirvoglost, široko odprta, do spodnjih žil, čez ktere ne sega listna ploha, kar ga posebno od belega klevnarja loči, kakor tud neke kožne gube na spodnjih žilah 4. Grozd je srednje velik ali mali, gost, vejast; reelj kratek. Vrednost. Skoraj v vsaki legi in zemlji, in pri vsaki reji, posebno na glavice rezan čvrsto raste in je zelo rodovit bolj od belega klevnarja, se priporoča posebno v srednje vinograde namest žoltega klešeca, ker le v dolgotrepi mokroti gnije.

Št. 6. Burgundec rani beli, früher weisser Burgunder grand blanc, se loči od prejšnega po menj narezanem, skoraj celem listju in veruga je nad petljo ozka, potem suličasto odprta.

Grozd je zelo kratkoreceljnast, gost kakor pri klešecu, in da tudi tako vino, vender tudi ravno tako rad gnije kakor ta v mokri jeseni ali v mastni zemlji. Je prav rodoviten rano zori, zato se priporoča za slabo suho zemljo, kder beli klevnar, in rdeči traminec ne zorita in rodita.

(Dalje prihodnjič.)

Kteri je izvrsten vinograd?

(Konec.)

3. Zato si zapomni: da marljivo brž po trgatvi daš stareje trte pogrobati, in v pomanjkljivosti zadostnih mladik ali rozeg s sajenkami ali vlačencami prazne prostore napolniš. Ne veruj, da je tako grobanje prezgodaj in še les ne dozorjen. Ni res. Kar je lesa dozorelega, se že vidi in pozna o trgatvi; da še listje ni odpadlo nič ne de. Slana, mraz ti nikoli ne bo trt zoril, le sok po mladikah stisne, da ne kroži, in pa listje popari, drugega pa nič ne stori: kar je zrelo, je že zrelo o trgatvi, pred zrelo to trt se pa tako grozdje ne trga, ker še ne bi zadosti bilo dozorjeno. — Le na to je pri grobanju najbolj paziti, da je trta, les zdrav, neranjen. In kedar je skozi leto toča mladike le nekoliko natolkla, ne daj grobati, raji pa s sajenkami zasajuj.

4. Treba skrbeti, da mejice niso tako silovito široke. Po nekterih bi se lahko z vozom peljal! Ako hočeš vinograd imeti, ti ni treba klancev — širokih mejic; ali pa neredi brajde na obeh straneh. Ne rekaj: Na sepih in mejicah se največ grozdja natruguje? Je sicer nekoliko resnice na tem, ker po mejicah in sepih trta več svetlobe vživa in korenine ložej v boljšo zemljo zunaj vinograda spušča in rasprostira.

Al moj dragi, bogme boš jako malo pridelal, ako misliš le po sepih in mejicah grozdja pridelovati! K čemu ti so pa grabice! menda ne za praznega imena voljo. Zato glej, da boš tudi po grabicah obilno grozdja natrgal, kar se bo zgodilo, ako boš marljivo jih gnojil. To je:

5. si zapomni: Gnoj, ki je za vsako zemljo in lego dostojen in primeren, sem ti ga že stokrat popisoval, razkladal in te dramil, da si ga omisluješ in pametno ž njim ravnaš. Poskusi le eno leto tako delati, in prepričal se boš, da ta reč ni prazna, kar tudi veliko umnih gospodarjev potrjuje.

Gnojiti moraš izvrstni vinograd ilovnati z gnojem, kojemu si peska (saj zemlje) primešal in z gnojnico ga skrbno močil, vsako 4. naj manj pa 5. leto, to je: kjer si letos začel, moraš 4. ali 5. leto spet začeti gnojiti, da ves vinograd pregnojiš v tem času. Tak gnoj se slobodno k trtam pristržuje, brž koristi, in vino zboljšuje. Peščeni vinograd pa z gnojem, kojemu si ilovice (saj zemlje) prideval in tudi z gnojnico marljivo škropil, vsako drugo ali tretje leto, se ima pregnojiti, ker peščeni svet gnoj prej povzije. Po času boš pa tudi peščeni svet zamogel vsako 4. ali 5. leto pregnojiti, ako si skrbno gnoju veliko ilovice dodaval in tako zemljo zboljšal. Peščeni svet se mora globokeje gnojiti kot ilovnati, ker tu ga mokrota, vlaga zdržuje in trta bolj zgoraj korenine dela, v pesku jih pa globkeje spušča, in bi se plitvo podkopen brž osušil brez koristi za trto.

Odkod pa bom zemljo in pesek za gnoj jemal? mi poročesh. Dostikrat imaš take robe okoli hiše ali saj ne dalje proč kaki grič brez haska. Znosi ga po času na gnoj, in svet si poravnal, ki ti bo brž dobiček dajal, ako si mu le nekoliko z gnojnico po zimi pomagal, potem pa kakošna semena ali senine drobce (štiri) posejal. Tudi iz mlak, jarkov je kaj dobra zemlja itd. Ali pa si nakupi zemlje in peska, kar te ne bo veliko stalo, hasek bo pa obilen.

6. Znano ti mora biti, da plevec in rezač največ vinograd pokvari in ga popači. Zato morajo to delo umni in vajeni ljudi opravljati. Tu ti ob kratkem le toliko povem, da se mora na starih visokih trtah nižej izpognana panoga ali mladiceca še tako kratka bodisi 3, 4 palce le dolga pustiti, da nižja trta postane, ko se ta majhna mladiceca na reznik obreže, zgoraj pa bik, konjič pusti, potlej pa ga s starino vred odžagaj, ako se ne pogroba. Močna trta naj ima več mladik, akoravno ni grozdja, kavrnika na njih posebno, kjer so še rečine, da se pogroba, ali se na obilnejši rod rezati zamore. Nikol pa ne smejo plevci zaležene osmukavati, to je: da bi zaležence trgali s silo, ampak odščipati jih morajo, ali pa odrezati blizo mladike, kjer izraščajo; kajti zaleženca že bolj odraščena in vtrdjena se ne da rada odlomiti, in večkrat se posebno na rivčeku, ko se zaleženca odtrguje, tudi koža, skorja z lesom vred do 2, 3 palcev na mladiki odčesne, in tako za prihodnje leto rodovitno oko pokvari in ves les spridi, pogubi.

7. Strašna kuga v vinogradu je nevedni rezač, koji ne pozna rozginih saj bolj navadnih plemen trt, in jih toraj vse po enem navajenem kopitu reže. Tu se spet le malo omeni. Imaš močno trto, reži jo na rod tako, da ji po dvoje in troje reznikov in enega ali dva bika narežeš na naj močnejših mladikah; kar je posebno pri habševini, šiponu in žlahnini vkazano. V Ljutomerskih vinogradih sem videl vinograd s tremi orali leta 1855 tako rezan, da je vsaka trta imela po 2, 3, 4, 5 do 6 reznikov, bikov ji niso narezali. Pridelal je pa vina 30 štrtinjakov! — Jaz dam le po dva do tri reznike in enega bika, ali pa en reznik k večjemu dva, in pa dva bika narezati na močni trti. Biki naj so navadama na najvišji mladiki puščeni, da trta nižja ostane, ker se biki porčejo. Taki trti ne smeš prihodnje leto toliko naložiti, ako ni močna. Rivčeku pa ne denejo dobro biki, sicer so jako rodni in polni, al trta ti brž ob les pride, ako ji z gnojem in grobanjem ne pomagaš. Čiruničev pa nikjer ne trpi, raji na reznik tako mladiceco reži, ki ti nič manj grozdja ne donese kot uni dolgi parkel, iz kterega brž odurna nerodna visoka trta postane. Čirunič le na gornje oke žene, na spodnje pa ne, ker sok le kviško sili. Iz tega vzroka morajo tudi biki brž po kopi povezani biti. To so po mojem prepričanju poglavitna vodila za izvrstni vinograd na kratko omenjena. Ako jih z veseljem spolnuješ, bo tvoj še tako borni in zapuščeni vinograd, v treh letih že med dobrimi v petem letu pa med izvrstnimi se odlikoval, ki bo kot krona umnega vinorejca daleko vse vragljive in zavidne sosedne vinograde prekosil ne le s svojo vspešno rastijo, temuč tudi s čudo-

vitnimi pridelki tvoje skrbi povračeval. Od tega se boš prihodnjič prepričal, kar ti obljubi

Jančar.

Domače stvari.

Dober ocet (kis, jesih) iz šmarnic si napraviš, če kako steklenico do polovice napolniš s črstim cvetjem šmarnic, steklenico z dobrim vinskim očetom dopolniš, z mehurjem dobro zavežeš in na toplo mesto postaviš, kder mora stati 2—3 tedne. Po tem se mora ocet precediti, v steklenico vlijiti, dobro steklenica se zamašiti in na hladnem mestu hraniti. Tak ocet ti dobro služi proti glavni bolezni in proti slabosti živcev (nervov), ako ga vošeš in si ude dobro ž njim tešeš.

Hrošči in gosenice. Iz mnogih krajev Česke se piše, da letos spet hrošči in gosenice strašno veliko škode delajo. Sila je zatoraj potrebno, da bi se vsi gospodarji kolikor naj bolj trudili te mrčese popolnoma pokončati, kajti res so strašno škodljivi sploh drevesom posebno pa sadovnim.

Pokončanje gosenic. Iz Bogaroše v Banatu se piše: Gosenice naj lože pokončaš na sledeči način. Nabij puško s strelnim prahom in je ne zadelay s zatiko in štrli na drevo tje kder je naj več gosenic, po strelaju jih pade množina na tla, tako lahko z 3 — 4 strelaji spraviš vse gosenice iz največšega drevesa in je po tim na tleh lahko popolnoma pokončes.

Svinska pleča se lahko več let ohranijo. V Ameriki se svinska pleča devajo v pavolne žaklje in se natlači okoli njih dobrega, suhega s ena; tako se ohranijo svinska pleča 5 — 6 let celo črsteve.

Landw. Gesell. in Kärnten.

Dopisi.

Iz Savinske doline. Obnašanje naših poslancev v državnem zboru na Dunaju gosp. Lipolda in Lenčeka je veliko nezadovoljstva med prebivalci Savinske doline vzbudilo.

Mi smo se pri volitvi našega vrlega poštenjaka g. Lipolda vse kaj drugega nadjali, kakor nam je on potem djansko pokazal. Čudne reči se v skriynem pletejo, to pa, kar se je v kratkem očividno pokazalo, nam je celo nerazumno. Vsaki poslanec mora vedno v dotiki in sporazumenju se svojimi volilci ostati, in njihovo mnenje si za vodilo svojega ravnanja vzeti, drugače se preleško po sladkih besedah našega nasprotstva premami. Mi tedaj našega spoštovanega poslanca g. Lipolda v obrazu slovenskega naroda prašamo:

1. Kako je to mogoče, da se je on poslanstva v državnem zboru na Dunaju vdeležil, ko se je vendar v deželnem zboru v Gradcu tega očitno in možato odpovedal.

2. Ali je še on danes tistega prepričanja zastran naših narodnih zadev, kakor je bil na dan volitve in po kojih načelih se je on pri glasovanju zastran Adresse ravnal.

Mi pričakujemo odkritosrčen odgovor in razjasnenje od našega častitega gosp. poslanca po potu „Slovenskega Gospodarja“. *) Nekoliko volilcev.

Vprašanje. V časnikih beremo, da med državnimi poslanci, ki so se podali v Pešt k slovesnosti kronanja, je tudi naš slovensko-štajarski poslanec, g. A. Lenček. Radi bi vedeli, ali je g. Lenček v regnikolarno deputacijo se vpisal po sklepu kluba slov. državnih poslancev ali gre le po svoji prosti volji?

Naj pa bo, kakor če; čudno je to, postopanje.

Slovenski rodoljub.

Iz gornje Loznice pri slov. Bistrici, 21. maja. Zopet pišem našemu „Slov. Gospodarju“ nekoliko vrstic za naše kmete in upam, da je bodo marljivo brali in si tudi marsiktero zapomnili. Naši kmetje se ne bi smeli sramovati svoje narodnosti, t. j. da so sini slovenske matere, ampak še ponosni biti, da so Slavjani, kajti nas je več na svetu, ko marsikterega drugega naroda. V Evropi nas je više 80 milijonov in v našem cesarstvu blizo 18 milijonov zatoraj več ko polovica vseh prebivancev. Glejte, dragi kmetje, kako velik narod smo, zatoraj zaničujte vsakega, kteri zaničuje

* Te dopis so nam poslali skušeni rodoljubi in mi se ne obotavljamo tukaj javno izreči, da smo prav radi pripravljene predale svojega lista mordašnjemu odgovoru slovenskih poslancev na to tudi po našem prepričanju jako opravičeno vprašanje, odpreti.

naš veliki narod, spoštujte tudi vsakega, bodi si kakega goder naroda, kateri spoštuje nas in naš narod. Predragi brati slovenski, ne zanašajte se na to, da bi kdo drugi za nas skrbel, če si sami ne bomo pomagali, drugi nam gotovo ne bo; brez truda in skrbi se nam ne bo nič obrnolno na bolje ne pri premoženju ne pri pravicah.

Če, dragi kmet, v kakem mestu ali trgu imaš kaj opraviti, in si primoran se malo v krčmi okrepeti, ne ostani dalje, ko ti je ravno potrebno, posebno ne poslušaj puhlih škriccev, kateri se ravno v krčmah radi s kmeti pogovarjajo in pri kozarčeku dobrega slovenskega vina radi svojo visoko nemško kulturo hvalijo, da bi te k svoji stranki pridobili in te tvojemu narodu izneverili. Če ti kateri takih ponuja kozarček vina, ne pij ga, kajti je strup, ki ti bode prej ali slej gotovo škodil. Ne ostajaj dolgo v krčmi posebno ne z zapeljivimi tovarši, kajti se človek ničemur lože ne privadi kot pijančevanju. — Marsikteri bogat in pošten kmet, je že po pijančevanju zapravljal premoženje in poštenje in prepal v lužo, iz ktere ga je le smrt izvlekla.

Nočem vendar o tem dalje govoriti, temoč še rajši pridenem nekoliko vrstic o sado-in vinoreji.

Kdor si hoče lepo sadovno drevje izrediti ga mora dobro gojiti, oskrbovati in varovati.

Če hočeš, da ti drevce raste urno in lepo mu moraš vse nepotrebne brsti varno in marljivo odstraniti, da dobi drevce lepo in gladko število, vsako mlado drevce pa moraš s količem podpirati, da ti izraste prav ravno in ga ne potere veter. Zlahntni orehi se že morajo mesca januarja ali februarja, lepi in dobro dozorjeni izbrati in v lonce ali male sode, kateri so z dobro vrtno prstjo napoljeni, posaditi, v sobi ali v topli kleti na solčnem mestu cimiti in v pomladi dobro izcimljeni na vrt za plot v dobro zemljo zasaditi in sicer v toplem in deževnem vremenu; Če po tem zlo suho vreme nastopi, se morajo marljivo z gnojnico zalivati, to se vendar ne sme storiti v vročem času, temoč zgodaj zjutra. Rastočim se morajo postranske vejice varno in marljivo otrgavati in sicer tako dolgo, dokler ne izrastejo seženj (Klafter) visoki; še le tedaj se njim pustijo postranske vejice, da orehi pridobijo lepe košate vrhe. Ko izrastejo viši od sežnja, se morajo spet presaditi na ono mesto, kder jih hočeš imeti.

Trsje se cepi mesca maja in sicer na sledeči način: Stari nič vreden trs moraš celo pri zemlji odžagati, in žlahntne rozge, ktere imeti hočeš, na-nj celo po navadnem načinu vcepiti; za tim ga moraš, kakor pri grobanju odkopati v jamo položiti in stari trs z vcepljeno rozgo vred z dobro vrtno prstjo zasipati, rozgo vendar tako okrenoti, da mladika malo iz zemlje moli.

Kakor sem že v 8. listu „Slov. Gospodarja“ priporočal, se mora v zdajnem času pšenica in drugo žito snašili, kajti kesnej, v škednju (na gumnu) ali v mlinu se ne da več tako dobro izsnažiti, kakor zdaj na njivi, zatoraj, ljubi kmetje, bodimo marljivi, ker brez marljivosti in prizadeve ni nič. —

Popravek: V 8. listu „Sloven. Gospodarja“ je bilo rečeno, da se mora med pšenico in žito sploh nekoliko petroleja vlti, da potem molji v njega ne dojdejo, o tem naj velja to; da se mora samo vevnica (šafila) malo s petrolejem pomočiti in s to žito premetati.

L. St. mlinar in posestnik.

Od sv. Benedikta v Slov. goricah. Č — Ljubi „Slovenski Gospodar“, ki tudi rad podučuješ slovenske matere in deklice lepa ti bodi hvala! Prosim te le prinesi večkrat kaj novega in podučivnega posebno za naše mile deklice, da bodo domorodne in enkrat zveste žene, kar je našemu narodu zlo potrebno. Če ravno z mirno vestjo lahko trdim, da so naše ženske hvale vredne, potrebni so jim vendar še v mnogih stvarih navki. Vsem je dovolj znano, da so vse dobre lastnosti pri ženski malo vredne če jedna menka, t. j. dobro milostivno srce. Lepa, učena in bogata deklica ne bo nikdar osrečila svojega moža če nima dabrega srca.

Prosim te ljubi „Slovenski Gospodar“ — prinašaj nam zatoraj v tem oziru potrebne nauke za ženske sploh. Zdaj pa še mi nadalje dovoli malo prostorčka, da omenim žalosten spomin neke dobrosrčne slovenske deklice. V sredo 8. maja je bil lep ali vendar žalosten pogreb blage deklice Marije Markovič-eve pri sv. Trojci v slov. goricah. Spremljalo je obžalovano 60 belo oblečenih deklic, vsa jena rodovina in velika množina drugih ljudi k večnemu pokoju. Slovesen in lep ogovor gosp. P. B. je vse nasočje tako ganil, do jim bode zmirom v spominu ostal. Bila pa je tudi res nada in

velika pomoč staršem, ktere je znala tolažiti v vseh težavah, bila je lepo zrcalo deklicam, urna pri delu doma in na polju, dobro zvedena v vseh ženskih poslih, brala je rada slovenske knjige in časnike, in kar je bilo naj više valjave, imela je res dobro milostivno srce, kar so naj bolj občutili siromaki in delavci. Poštena in pobožna je zapustila svet z mirnim in čistim srcem. Bog jej daj večni mir.

— Iz Maribora. ☉ V nedeljo 23. t. m. ima čitavnica izhod v Jarenino. Upamo, da se bode sošlo prav mnogo rodoljubov.

Novičar.

— Pravi se, da se bode jugoslovanska akademija v Zagrebu v prvi polovici mesca julija z veliko slovestnostjo odprla.

— Ruska vlada je pri poslala 1 milion rubljev za jugoslovansko akademijo.

— Grofica Elizabeta Draškovičeva je podarila za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča 12000 fl. a. v.

— V spomin kronanja Hrvaškega kralja Zvonimira, pred mnogimi stoletji, so v Trstu bivojoci Hrvati in Srbi 23. maja imeli veliko slovesnost.

— 1. t. m. je toča okoli Solnograda vse pobila.

— Gospa nadvojvodinja Matilda, hči nadvojvoda Albrehta, ktera se je zlo opekla bila, je 6. t. m. ob šestih zjutra v gradu Hetzendorf umrla.

— Pravi se, da bo cesar Napoleon še letos došel obiskavat Pruskega kralja v Berlin in, da se že zdaj za njega sobe pripravljajo

— Pruski kralj je tudi v Parizu.

— Zagrebško gospodarsko društvo je prosilo, da bi se mu pripomaglo iz deželne zaloge z 4.000 fl.; nadalje je poslalo prošnjo do bana, da bi se tudi v Hrvaški, kakor v Ogerski in Sedmograški, dovolilo sejanje tabaka zvun monopolne postave na 70 štirjaških sežnjejev sejališča. To leto bode društvo tudi napravilo v Zagrebu izložbo kmetijskih pridelkov.

— Kossuth je poslal iz Pariza pismo Deaku v Pešt, ktero je tam razglašeno mnogo hrupa napravilo. V tem pismu dakazuje namreč Kossuth, da se je Deak izneveril postavam leta 1848, da izdaja naj svetejše pravice Ogrske in da celo ne skrbi za to, da bi se Ogri s Horvati porazumeli, kar bi vendar Ogrom bilo na korist itd. Časniki Deakove stranke zagovarjajo zlo Deaka. —

— Časnik „Correspondenz“ je v Pragu na tri mesece ustavljen — Izšel je v Pragu ta mesec novi čašnik „Patriot“.

— Iz Carigrada se pišejo prav važne stvari, vsi časniki so namreč ustavljeni, mnogo ljudi je vjetih, ravno tako tudi general Hussan Paša in komandant žandarmerije Ali Paša je v svoji lastni palači zaprt. Med ljudmi je strahovita razdražba tako, da se je bati punta.

— Iz Kanala se piše „Domovini“, da je 5. t. m. popoldne toča, debela ko jajca, vse pobila. Okolica kanalska je vsa pokončana.

— Zvun ogerskega kronanja je t. m. najvažnejše bilo na dnevnem redu potovanje cara in kraljev v Pariz k razstavi. Bili so v Parizu ruski car Aleksander z 2 cesarjevičema, kralj in kraljica Pruska in kralj Belgijski. Pravi se, da bo tudi naš cesar in Italjski kralj šel v Pariz; kesneje še morebiti tudi dojde Turski Sultan, kateri se vendar hoče prej v London podati. Ali res grejo vsi ti vladarji samo k razstavi v Pariz, ali pa imajo tudi tam važnejše posle, se bo še le kesneje pokazalo?

— Njih Veličanstvo cesar in cesarica sta vsak 50.000 cesarskih zlatov, ktere so jima Ogri po stari navadi za kronanje darovali, sopet podarila udovam in sirtam nekdanjih honvedov in takim honvedom, ki niso bodi si zavolj bolehnosti ali starosti bodi si zavolj ran več v stanu si potrebni živež sami služiti.

— O binkoštih je bilo više 600 Hrvatov v Ljubljani in Postojni, bili pa so tudi vsikder z veliko slovestnostjo sprijeti.

— V Ljubljani so spet volili gospod. Costa za mestnega župana.

Danešnjemu listu je pridana priloga. Prihodnji list dojde v četrtek 4. julija.

Državni zbor.

Zbornica poslancev. Razprava o adresi se je začela 3. junija. Adresa ima v mislih porazumenje z Ogrri in nekatere postavne predloge. Med temi imenujemo novo vojaško postavo od 28. decembra 1866, odgovornost ministerstva, premembo § 13. februarnega patenta v smislu ustavnega življenja, pravo družbovanja in tiskarno postavo po izgledu naprednih držav, pregled konkordata; potem pretresa adresa denarstvene zadeve, obžaluje, da je vlada v novejšem času brez narodnega zastopa se pogajala in obvezovala v denarstvenih rečeh.

O zadevah porazumenja z Ogrri se glasi adresa na odločnih mestih takole: Živo smo prepričani o potrebi, državne stvari kmalo v red spraviti, da bo notrajni mir v državi varovan. V tem oziru se je sedaj ustava ogerske kraljevine obnovila, in ta obnovev stavi nemudoma na dnevni red vredovanje občnih zadev in razpravo denarstvenih in gospodarskih razmer z deželami ogerske krone. Če je pri tem nepremakljiv naš cilj varovati pravice kraljevinam in deželam, ki jih zastopamo, v tem — trdno zaupamo — ne more biti nobene zapreke porazumenju. Kajti le takrat, če se porazumenje doseže s priznanjem in spoštovanjem medsebojnih pravic in zadostuje zahtevam in razmeram, vzbudi ono zadovoljnost, ki je porok stalnosti.

Konec adresni pa pravi: Vaše Veličanstvo! mi ne moremo in ne smemo tajiti, da je Avstrija na obratu, ki ima odločiti celo jeno prihodnost, morda celo jeni obstoj. Zbornica poslancev se bo trudila, da svoje velike naloge izvrši po svoji sploh skušeni postavnosti in udanosti. Naj vse narode, ki jih je previdnost izročila žezlu Vašega Veličanstva navdehne duh sprave naj jih v jasnem spoznanju zadev prešine prepričanje, da le jih združena moč more premagati nadloge, ki vtegnejo že v bližnjem času nad nas priti in da bo nesloga vsem gotov pogin. Bog obvaruj Avstrijo, Bog obvaruj in blagoslavljaljaj Vaše Veličanstvo!

Razgovori o adresi so bili dne 5. junija po noči ob 11 dokončani, imeli so poslanci na den po dve seji, kajti ogersko kronanje je bilo na 8. junija postavljeno in pred kronanjem se je imela adresa izročiti. Proti adresi so govorili centralisti in federalisti, za njo dualisti. Po splošnem pomenkovanju je govoril tudi prvi minister Beust in pravi blizo tole: Z Ogrri porazumeti se, je bilo potrebno, boljših pogojev dobiti, zdaj ni bilo mogoče, porazumenje je storjeno, tedaj se mora prejeti. Kar se Slovanov dotiče, ki prež njegovim (Beustovim) programom niso zadovoljni, naj bi oni prišli vsi na Dunaj in se tam borili, vlada jim pre noče biti neprijazna, pa proti vsakemu vznemirjenju hoče biti pozorna, pozorna in blagovoljna proti notrajnemu, pozorna in ostra proti vnanjemu vznemirjenju. Dajmo roko k spravi na vse strani, pravi dalje, in Evropa bo nam hvaležna, če morda Avstrija prašanju o narodnosti sname največo nevarnost in stori, da bo narodnost svet spokojila, ne pak oboroževala.

Pri glasovanju je bila adresa od vseh poslancev razun dveh Tirolcev Greuterja in Jaegerja sprejeta in izpolnilo se je, kar je Beust v svojem govoru prerokoval kažoč: Dolgo se je pisalo in govorilo, kako se kaj reči napravijo, dosti se je pisalo in dvomilo, če se ustanovi ustavcu državni zbor ali zbor brez imena, ustanovil se je in se bo vkoreninil in vkoreninila se bode tudi ustavna vlada. Da se je prvo zgodilo, pokazalo je glasovanje, da pa se tudi slednje zgodi, je vsakega Avstrijana vroča želja in prihodnost bo to kazala. Pred glasovanjem so Poljaki, Tirolci in Slovenci izrekli, da bodo glasovali za adresu, dasi so jihovi predlogi propali, da se sozglasje ne moti in se ne kaže kakor da bi bili proti porazumenju z Ogrri.

Prejem te adrese pomeni, da je dualizem zmagal, centralisti in federalisti so govorili in potem — se uklonili. Pala je potem takem zazdaj ideja oktoberskega diploma 1860 o enem edinem državnem zboru, kteremu bi splošno Avstrijsko ministerstvo bilo odgovorno, od zdaj tedaj imamo v Avstriji dva državna zbora, ednega na Dunaju, ednega v Peštu. Oktoberski diplom 1860, in tudi februarni patent se v tem smislu

predelata, ravno tako se tudi postavi, kaka samostalnost ostane deželnim zborom. Med obema zboroma na Dunaju in v Peštu stoji po ogerski osnovi shod izbranih, novo ime za novo reč, namreč iz Pešta in Dunaja pošljeta državna zbora izbrane može, ki se bodo v imenu teh zborov pogajali in morda tudi sklepali o splošnih državnih rečeh n. p. o vojaki, o državnem dolgu, o prineskih državnih. Toda natenčni sklepi o takih in enakih rečeh se še imajo pogoditi med Dunajem in Peštem in kolovodje tega poganjanja bodo odzdaj Madjari. Vendar do tega bi bilo vse dobro, da bi ne bilo takraj Litave Čehov in unstran Hrvatov, ki tega postopanja ne dajo veljati in stojijo ravno tako v trpečem uporu, kakor pred Belcredijem Ogrri.

Končno ne moremo zamolčati, da ne razumemo postopanja slovenskih poslancev — centraliste in Poljake seveda tukaj iz misli pustimo — ki so govorili proti dualizmu in zanj glasovali. So-li premislili, da je federalističen deželni zbor na kranjskem bil razpuščen, in da je narod sopet poprašan si sopet volil federalistično večino. Kaj bo narod rekel, ki se je pri volitvah boril in žrtvoval, kaj bodo Hrvati rekli, ki so svoje stališče krepko branili in so od svojih naj bližnjih bratov pričakovali, ne rečemo, pomoči vender soglasja, so-li Vam morda Madjari bliže od njih, kaj bodo rekli Čehi, kaj slovanska vzajemnost, celo nasprotniki se nam bodo smejali in nas zaničevali. Klopka je zamotana, občudovati vas ne moremo, tudi obsoditi vas še nečemo, ker smo vam do zdaj zaupali, vendar rečemo, da morajo obljube narodne ravnopravnosti biti nepremeljive in neovrgljive, da ste odstopili od jasnega federalističnega programa. Dobro, če se te obljube izpolnijo tudi pod tem programom, nam in vsem avstrijskim narodom, in Nemci in Madjari ne iščejo in ne dobijo nadylade, onda vas hočemo razumeti, sicer bomo Hrvate in Čeha in druge Avstrijske Slovane in Romane zarad vašega glasovanja za odpušcanje prosili.

Gospodska zbornica v svoji adresi o porazumenju Ogorskem piše takole: Vse druge evropske posebno sosedne države se trudijo svojo moč povišati ne le z mejnimi pridobitvami, ampak tudi z ožo ednoto države, zato na razdvojenje naše carevine, ki leži sred Evrope razpostavljena vsem navalom, mora zdaj po zgubi bogate dežele in po izločbi iz nemške zveze navdati z globoko in živo skrbjo. Dasi gospodska zbornica teh skrbi ne sme zamolčati in v tem prašanju ne zataji dozrajnega svojega stališča, vendar ne more prezirati dogodkov, ki pa so mimo njene odgovornosti, in moči tirajočega časa. Tedaj se noče odtegniti dolžnostim, ki gre do državnemu zboru, in hoče v duhu domoljubja in sprave pripomoči k poravnanju, ki ga je Vaše Veličanstvo začelo, tako da bo nova vreditev imela za pravice in slobode vseh državnih delov, v resnici enako mero in enako varnost, pa tudi zagotovila varnost in povišano čast cele države v krogu evropskih držav in notrajno blagost in zadovoljnost. Tu sem štejem enojno vojaščino, pravično vdeleževanje vseh državnih delov pri državnih bremenih in državnem dolgu, enakost in soglasje postav pri davkih in viših gospodarskih nalogah, potem za občne zadeve tak ustaven organizem zastopov, v kterem je točno opravlstvo mogoče in se izrazi skupnost vseh državnih delov, posebno pa poroštvo, da postavni sklepi tudi v upravi veljajo in se izvršijo.

V ostali adresi povdarja gospodska zbornica ustavnost države in udanost svojo.

Dasi je gospodska zbornica o porazumenju z Ogrri s tolikim pridržkom govorila, so vendar nekteri najiminitnejši velikaši Česki in Tirolski jim na čelu Leo Thun stališče oktoberskega diploma branili v posebni adresi in ko je ona propala, pristavljali osnovi večinini enake premembe in ko so končno tudi te propale, so glasovali proti adresi.

V gospodski zbornici je tudi najiminitnejši pravnik profesor Arnds dokazal, da državni zbor, ki je zdaj poklican, ni celi državni zbor, ampak samo oži zbor, ki nima pravice do državnopravne delavnosti, da je po tem takem le izredni zbor, kojega glas ima v državnih prašanjih le veljavo nasveta.

Po prijemu adres in vravnanju deputacije za ogersko kronanje se je zborovanje 5. junija v obeh zbornicah odložilo.

Popotovanje Slovanov v Moskvo.

II.

O prihodu slovanskih gostov v carji Petrograd piše „Ruski Invalid“ takole: Včera 20. maja v naznanjeni dan prihoda davno pričakovanih gostov se je začel narod že o tretji uri zhajati na kolodvoru Varšavske železnice. Dan je bil tak da bi slovanski gosti bili mogli lahko misliti, da je pri nas maj zimski mesec. Dež, sneg, toča so se menili nanašaje prav listopadavo zmešnjavo. Takega maja se ne spominjajo naj starejši ljudje in dan srečanja Slovanov se je odlikoval po naj neprijetnejšem vremenu. Ali kljub temu vsemu, so se sošle trume naroda na kolodvoru dve uri pred oznanjenim prihodom. V kratkem so bile sobane kolodvorske prenapolnjene čakajočih in vsako mesto okoli je bilo posejano ljudi. Določena ura je bila že minula in gosti še vedno niso prišli. Še le o osmih je pričakovani vlak pridrdral v kolodvor. Vzrok tega zakasnenja so bile zamude v Pskovu, Luzi Gačini in Carskem Selu. V Pskovu in Luzi je bil pripravljen hleb in sol za drage goste z godbo. V Gačini jih je pozdravila godba kirisniškega polka, na Petrogradski postaji pa godba Izmajlovskega polka. Spremljani so bili potem gosti do njihovega stanovanja v hotelu „Bellvue“ na Nevskem prošpektu. Neizmerne trume ljudstva so jih spremljevale kličeče „Ura!“ Tako Ruski Invalid. Še ta večer je bila skupna pojedina slovanskih gostov. Napitnice so bile kaj navdušene. Dr. Brauner je rekel: „Slovani na Českem so za vse dobrote, ktere so svojim sosedom skazali, dozdej le slabo plačilo dobili. Vendar pa ker sosedi (Nemci) stiskajo nas k zidu, stiska nas ruska gostoljubnost k srcu.“ Dr. Rieger je napil vzajemnosti Slovanov, kateri so bili dozdej le „membra disjecta“ t. j. razmetani udi jednega telesa. Bojujejo se z naglavnimi sovragi Nemci, Madjari, Italijani in Tartari. Solnce slovanske vzajemnosti je vželo prepričajoe nas, da bodo Slovani pri vzajemni podpori velik narod ne le po številu (broju) ampak tudi po činih (delih). Ko so se slovanski gosti predstavili Gorčakovu državnemu ministru je ta med drugim dejal: „Nasledniki moji bodo branili slovanske zajme (interese) kakor jaz. Gostoljubni sprejem od strane ruskega naroda pa čini vmešavanje vladino nepotrebno. Dne 23. maja je bila velika gostija v besedi žlahtnikov. Nasočih je bilo 600 udeležencev. Napitnice so se govorile in sprejemale z velikim navdušenjem. Med drugimi je pri ti pojedini govoril grof Tolstoj minister osvete (nauka) tole: „Jednota Slovanov je položena na krvi, duhu in vedi. Sreča in slava veliki bodočnosti, ktero božja previdnost pripravlja Slovanom!“ Na to je napil profesor Lamanjski na razvitek moči ruske k pridu slovanske zveze. Markovič ruski pesnik je dejal: „Polje Kosovo in Bela gora še dozdej niso našli osvete.“ Rieger je rekel: „Slovani so branili omiko evropsko proti surovosti čet azijatskih, naj so zjedinjeni v duhu, ker telesno (materjalno) biti ni mogoče!“ 24. maja so bili na obedu pri ministru Tolstem. Rieger je napil ministru Tolstemu in rekel: „Kako srečen je narod, kdar je odgaja mladine izročena rokam moža, kateri je prešinjten z duhom narodnim. Avstrijski Slovani Bogu žal se tolike sreče nimajo veseliti.“ Na večer je bil velelepi koncert na počaščenje slovanskih gostov. 25. maja so bili gosti slovanski iz Avstrije nasochi pri sodbi porotni, da bi gledali to na Ruskem, kar je pri njih doma pium desiderium t. j. po-božna želja. 26. je bila avdiencija pri caru, kakor smo jo že v prejšnem listu opisali. 27. maja so se slovanski gosti z carjem Petrogradom poslovili in se peljali v „kamenjajo ma-tuško Moskvo“, o čemur prihodnjič.

6. t. m. je neki mladi Poljak z imenom Berezovski, tehnik, bivajoč v Parizu strelil na Ruskega cara, ko se je ta ravno z Napoleonom od pregleda vojske nazaj peljal: pištolo vendar, ktero je preveč nabil, mu je v roki razgnalo in tako cara ni pogodil; ranil si je zlo roko, tudi konja nekega poleg kočije jezdečega častnika in edno ženo. — Vjet na mestu ni tajil, da je hotel cara vstreliti. 7. t. m. je bil Tedeum zarad srečnega rešenja cara, v ruski crkvi v Parizu.

Pravi se, da je car izrekel željo, da se hudodelnik zarad tega čina naj ne dene ob življenje.

— O osodi cesarja Maksa se še zmirom nič gotovega ne ve, in akoprem se je že pred tednom v vseh časnikih četel sledeči telegram iz Amerike: „Cesar Maks je z 40 višimi Francoskimi, Avstrijskimi in Belgijskimi častniki vstreljen“ — se spet zdaj vendar trdi, da je cesar samo vjet. Gotovo še zmirom ostane samo to, da so liberalci vzeli Queretaro.

— 8. t. m. je bilo v Peštu kronanje Njih Veličanstva cesarja za kralja Ogerskega. Pravi se, da je to kronanje bilo naj bolj bliščobno in velikolepno med vsemi dozdajnimi.

— Naj vekša zavoda na celem svetu sta eden v Petrogrudu in eden v Moskvi; ta v Moskvi se imenuje „Vospitatelni dom“. V njem se odreja okoli 25.000 dečkov in deklic od zibeli do 21. leta. Za poduk mladeži je v zavodu čez 5000 učiteljev in učiteljic in čez 2000 druge razne družine. V te zavod jemlje se deca brez ozira na njih stan in premoženje ter se odreja za razne stanove poleg njih nagnjenja in sposobnosti.

— Iz Belgrada se piše, da mesto izgleda, ko da bi bil pred kratkim strašen potres, cele ulice so polne razvalin stare kočee se namreč marljivo podirajo in se stavijo nove lepe in velike; če se bode tako napredovalo, bo v 20 letih Belgrad celo nov. Ko so Turki naj hitrej pobrali kopita in šila in odšli rakom žvižgat se je vse oživeli in nastopila je tako rekoč, v Srbski pomlad in že samo iz marljivega delovanja v Belgradu od onega časa, se zadosti jasno kaže, kak strahovit kvar je bila Srbski tolikoletna turska obseja Srbskih trdnjav.

Izvestje iz Lavantinske škofije.

Knezo-škof Maksimilian so odšli 12. t. m. v Rim.

Umrli so gospodje: Sirk Andraž župnik pri sv. Lorencu na Dravskem polju 20. maja. Stus Franc župnik v Sibiki 28. maja in Košenina Juri župnik v Laporju 1. junija 1867.

Za provisorje so imenovani gospodje Ferlan Andraž pri sv. Lorencu, Petan Franc v Sibiki in Šabot Juri v Laporju.

Dotične kaplanije ostanejo za čas prazne.

U g a n j k a.

Kako leži mačka na kamnu?

Tržna cena	9. junija 1867.		
	V Mariboru	V Celju	V Ptujju
	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	5 80	6 10	5 50
Rži	4 45	4 40	3 50
Ječmena	3 20	4 —	2 90
Ovsa	1 80	2 10	1 70
Turšice (kuruze) vagan	3 45	3 70	3 20
Ajde	3 20	3 60	2 80
Prosa	2 90	3 —	—
Krompirja	1 60	—	—
Govedine funt	— 22	— 22	— 22
Teletine	— 24	— 22	— 22
Svinjetine črsteve funt	— 24	— 24	— 23
Drv 30" trdih seženj (Klafter)	— —	6 9	7 50
„ 18" „ „	4 13	—	—
„ 30" mehkih „	—	5 —	5 50
„ 18" „ „	2 80	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 50	— 40	— 40
„ „ meškega „ „	— 40	— 30	— 35
Sena cent	1 20	— 65	— 95
Slame cent v šopah	1 —	— 50	— —
„ „ za steljo	— 80	— 40	— 70
Slanine (špeha) cent	— —	— 44	— —
Jajec, šest za	— 10	— —	— —

Ažijo srebra 123.—.

Narodno drž. posojilo 70.40.

Priporočba.

Velika gostovnica pri „Črnem orlu“ (Schwarzer Adler) na grajskem trgu (Burgplatz) v Mariboru se vsem popotnikom priporoča. Ta gostivnica stoji skoraj sred mesta ni preoddaljena od kolodvora je celo ponovljena in ima mnogo lepih sob, ki se dobijo po nizki ceni. Skrbi se tudi prav pridno za snago, dobro jed in pijačo in za izvrstno postrežbo.

Antonija Tisso, gostivničarka.